

בקשה לקבלת מידע (RFI) לאיתור פתרונות מימון וכלים פיננסיים לשלטון המקומי בישראל - פנייה משותפת של מרכז השלטון המקומי ואיגוד הגזברים

רקע ומטרת הפנייה

מרכז השלטון המקומי בישראל (ע"ר) (להלן: "מש"מ") הוא הגוף בו מאוגדות כל העיריות והמועצות המקומיות בישראל, ומוסמך לייצג את האינטרסים שלהן מול הכנסת ומשרדי הממשלה, ובפרט בזירה החקיקתית, במטרה לחזק את מעמד השלטון המקומי, סמכויותיו והמשאבים המוקצים לו. אחד האתגרים המרכזיים של הרשויות המקומיות הוא חיזוק היכולת לפתח מנועי צמיחה כלכליים, המוגבלת כיום בשל חסמים רגולטוריים, מחסור במשאבים ובכוח אדם מקצועי, והיעדר יכולת כלכלית, לצד שונות גבוהה בין הרשויות (חברתית-כלכלית, דמוגרפית, גיאוגרפית ורמת חוסן פיננסי). שוק האשראי המוניציפלי בישראל מציע הזדמנות משמעותית להרחבת פעילותם של גופי מימון נוספים ולפיתוח פתרונות מימון מגוונים. על רקע זה, מטרת RFI זה היא להתמקד באתגר המשאבים ולבחון פתרונות שיאפשרו גיוון מקורות המימון והפחתת עלויות המימון של הרשויות המקומיות. נכון לשנת 2024, עומס המלוות של הרשויות עומד על 17.6 מיליארד ש"ח, ופירעון המלוות השנתי עומד על 2.5 מיליארד ש"ח.

מש"מ ואיגוד הגזברים (להלן יחד: "הגופים הפונים") מזמינים גופים פיננסיים, מוסדיים וחוקי-בנקאיים, יזמי מימון, מנהלי קרנות, חברות דירוג/אשראי, וכן גופים פילנתרופיים – להציע פתרונות שעשויים **להרחיב, להוזיל ולשפר** את מימון הרשויות המקומיות בישראל, ובפרט מימון לפיתוח ותשתיות (תב"רים – תקציב בלתי רגיל) לצד מימון שוטף לפי הצורך. מטרת ה-RFI היא לאסוף מודלים וכלים, ללמוד את חסמי השוק והרגולציה מצד הגורמים הפיננסיים, לייצר חדשנות מימונית עם פתרונות מותאמים לרשויות המקומיות ולגבש מהלכי המשך (פיילוט/מכרז/שינוי מדיניות).

סקירת שוק האשראי המוניציפלי בישראל

- פרופיל הלווה:** הרשויות המקומיות נהנות מציבות תזרימית גבוהה (גביית ארנונה) וסיכון אשראי נמוך במיוחד. עומס המלוות הממוצע עומד על **14%** (וברשויות איתנות על **11%** בלבד), נתון המעיד על פוטנציאל מינוף שלא מומש לצורכי פיתוח ועצמאות. יתרה מכך לפי דוח מבקר המדינה מ-2022 הערכות שונות מדברות על שניתן להגדיל את **שווי שוק האשראי המוניציפלי בין 9.3-15 מיליארד בשנה**.
- מבנה השוק והזדמנות להרחבת הפעילות:** נכון להיום, כ-**97.8%** מהאשראי המוניציפלי מקורו במערכת הבנקאית המסורתית. נוכחותם של גופים מוסדיים וחברות אשראי בשוק זה מצומצמת כיום, ומכאן ההזדמנות להרחיב את פעילותם בו. זאת בניגוד לרשויות מקומיות בעולם המבוסס על מגוון דרכים של גיוס הון כמו אג"ח מוניציפליות ואחרות. בנוסף, עיקר החוב בישראל ניטל ע"י ארבע הרשויות הגדולות בישראל באופן לא פרופורציונלי לגודלן באוכלוסייה.
- השוואה בינלאומית:** במדינות ה-OECD האוניטריות (שני רובדי שלטון, בדומה למבנה השלטוני בישראל), החוב המוניציפלי מהווה כ-**12%** מהחוב הציבורי הכללי, בעוד שבבישראל הוא מהווה פחות מ-**3%** - עדות נוספת למינוף הנמוך של הרשויות המקומיות בישראל.

נקודת המוצא – מאפייני השוק והזדמנויות הכניסה המרכזיות

מש"מ ואיגוד הגזברים מבקשים שכל מענה ייפתח באבחון קצר של הבעיה מזווית הראיה שלכם, לרבות מאפייני השוק, צורכי הרשויות והזדמנויות הכניסה בשוק האשראי המוניציפלי בישראל, איך הפתרונות

שאתם מציעים נותנים מענה לצרכים אלה, מדוע הם מתאפשרים בעת הזו ולאילו רשויות הם מתאימים. להלן מספר דוגמאות (רשימה לא סגורה):

- חסמים לכניסת מימון לא־בנקאי (מוסדיים/אג"ח/איגוח): מורכבות הקמה, דרישות שקיפות ודיווח, שינוי סביבת הריבית היום.
- אי־דאות וזמני אישור להלוואות/ר־שלביים שמייצרים סיכון ריבית ועלויות עקיפות לפרויקטים.
- שקיפות ובהירות המידע: הדוחות הכספיים של הרשויות אינם תואמים את שיטת הדיווח המקובלת בשוק הפרטי.
- פערי נגישות בין רשויות (למשל רשויות פריפריאליות/בחברה הערבית)

מה אנו מחפשים לקבל במענה – סל פתוח

הגופים הפונים מעוניינים בסל פתרונות פתוח ויצירתי אשר עונה לאתגרים המרכזים של הרשויות המקומיות. בנוסף נרצה לשמוע אלו צעדים ושינויים רגולטורים (ככל שיש צורך) נדרשים בשוק, לדעתכם, על מנת שהפתרונות המוצעים יהיו ישימים ואפשריים. ניתן להציע מוצרים פיננסיים, מבני עסקה, מנגנוני הקטנת סיכון, ושירותי מעטפת – לרבות שילובים בין כמה כלים. הרשימה להלן היא דוגמה בלבד:

- אשראי ישר/אשראי מוסדי לרשויות (הלוואות ארוכות־טווח, קווי אשראי).
- פתרונות לאשראי ספקים
- קרנות ייעודיות/קרנות אזוריות בין רשויות, כולל מנגנוני שיתוף־סיכון.
- אג"ח מוניציפליות, אג"ח ירוקות, מיחזור חוב.
- איגוח/מימון מבוסס־תזרים הכנסות (למשל תזרימי ארנונה/היטלים)
- Blended Finance שילוב הון פילנתרופי/ערבויות First-loss/עם הון פרטי.
- כלים תפעוליים להפחתת עלות עסקה: פלטפורמות דיגיטליות, ליווי פיננסי לרשויות.

הערך למשיבים: מדוע כדאי להצטרף למהלך?

- **חשיפה לרשויות המקומיות:** אפשרות לחשיפה של הצעת הערך הייחודית של המשיבים לרשויות המקומיות באמצעות חשיפה (לא המלצה) של מרכז השלטון המקומי ואיגוד הגזברים. למען הסר ספק מובהר, כי מש"מ ואיגוד הגזברים אינם מתחייבים לפרסום הגורם שהציע את הפתרון במסגרת פרסום הפתרון עצמו.
- **הגדלת נפח פעילות:** פוטנציאל פעילות לא ממומש חדש בהיקף של מיליארדי שקלים עבור 259 רשויות מקומיות.
- **שותפות אסטרטגית:** הזדמנות לקחת חלק בהרחבתו ובפיתוחו של שוק האשראי מוניציפלי בישראל, לצד קידום התאמות רגולטוריות שיתמכו בפתרונות חדשים.

כללים, הגשה והבהרות

- RFI- מיועד ללמידה ואינו מהווה מכרז, התחייבות או הזמנה לקבלת הצעות מחיר. אין בהשתתפות בזה כדי להקנות למציעים כל זכות, בלעדיות, קדימות או ציפייה להתקשרות עתידית עם מש"מ, איגוד הגזברים או עם מי מהרשויות המקומיות.
- כל מידע, מסמך, מצגת, ניתוח, מתודולוגיה, חוות דעת, תוצר, המלצה או חומר אחר שיועבר לגופים הפונים במסגרת מענה ל־RFI זה (להלן: "התוצרים"), לרבות תוצרים שיפותחו במסגרת פגישות, השלמות, דיונים או פיילוטים שייערכו בעקבותיהם יהיו קניינם של הגופים הפונים, והם יהיו רשאים לעשות בהם כל שימוש, לרבות העתקה, עיבוד, התאמה, פרסום, העברה לצדדים שלישיים ושימוש לצורך גיבוש מדיניות, קידום מהלכים, פרסום הליכים עתידיים או כל שימוש אחר, לפי שיקול דעתם הבלעדי.

- בהגשת מענה ל-RFI זה, המציעים מצהירים כי הם בעלי מלא הזכויות בתוצרים המועברים על ידם, וכי העברתם לגופים הפונים והשימוש בהם כאמור אינם מפרים זכויות קניין רוחני או זכויות אחרות של צד שלישי כלשהו.
- המשיבים מוותרים בזאת על כל טענה, דרישה או תביעה כלפי הגופים הפונים ו/או מי מטעמם בקשר עם זכויות קניין רוחני, זכויות יוצרים או כל זכות אחרת בתוצרים שיועברו במסגרת הליך זה.
- מובהר כי הגופים הפונים לא יהיו מחוייבים לתת קרדיט למשיבים בגין שימוש בתוצרים, כולם או חלקם, אלא לפי שיקול דעתם הבלעדי.
- המציעים מתחייבים לשמור בסודיות מלאה כל מידע, מסמך, נתון או פרט שיגיע לידיעתם במסגרת הליך זה, לרבות במסגרת פגישות, דיונים, מצגות, השלמות או פיילוטים, ולא לעשות בהם כל שימוש אלא לצורך הגשת המענה ל-RFI זה.
- המציעים לא יעבירו מידע כאמור לצד שלישי כלשהו ללא אישור מראש ובכתב של הגופים הפונים. התחייבות זו תחול גם על עובדים, יועצים, קבלני משנה וכל גורם מטעמם של המציעים והיא תוסיף לחול גם לאחר סיום הליך זה.
- המציעים מצהירים כי למיטב ידיעתם אין במתן המענה ל-RFI זה או בפעילותם בקשר אליו משום חשש לניגוד עניינים, במישרין או בעקיפין בינם לבין מש"מ, איגוד הגזברים, הרשויות המקומיות או כל גורם אחר הקשור להליך.
- המציעים מתחייבים להודיע לגופים הפונים באופן מיידי על כל מצב של חשש לניגוד עניינים אשר קיים או עלול להתעורר במהלך ההליך. הגופים הפונים יהיו רשאים, לפי שיקול דעתם הבלעדי, להורות על נקיטת אמצעים למניעת ניגוד עניינים או להפסיק את בחינת המענה של משיב אשר קיים לגביו חשש כאמור.
- ניתן לצרף נספחים: דוגמת Term Sheet תרשימי מבנה, ניסיון רלוונטי, ותיאור פיילוטים דומים.
- הגשה בדוא"ל: rfi@masham.org.il
- כל פנייה והגשה צריכה לכלול: שם הארגון/המוסד המגיש, שם איש קשר, תפקיד ופרטי יצירת התקשרות.
- מועד אחרון להגשה: עד ה-10 בספטמבר 2026.
- שאלות הבהרה עד ה-3 בספטמבר 2026.

תודה מראש על שיתוף הפעולה. הגופים הפונים עשויים לפנות למשיבים להעמקה/השלמות, ולבחון שיתופי פעולה/פיילוטים בהמשך.